

АНАЛІЗ СТАНУ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ НАФТОДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто аналіз стану та розвитку підприємств нафтодобувної галузі.

Ключові слова: капітал, нафта, газonosні райони, воєнний стан

Abstract

The analysis of the current state and development of enterprises in the oil extraction industry is presented..

Keywords: capital, oil, gas-bearing regions, martial law

Вступ

Видобування нафти є однією з базових складових паливно-енергетичного комплексу України, що формує первинну ресурсну базу для нафтопереробки та визначає рівень енергетичної самодостатності держави. Незважаючи на відносно невелику частку у загальному енергобалансі, вітчизняний нафтовидобуток відіграє важливу стабілізуючу роль, знижуючи залежність економіки від імпортних поставок сировини нафти та нафтопродуктів.

Основна частина

Упродовж останніх десятиліть нафтодобувна галузь України характеризується тенденцією до скорочення обсягів видобутку, що зумовлено виснаженням традиційних родовищ, обмеженими інвестиціями в геологорозвідку та складними інституційними умовами розвитку.

Нафтова ресурсна база України зосереджена переважно у трьох нафтогазonosних регіонах: Дніпровсько-Донецькій западині, Карпатському регіоні та Причорноморсько-Кримській області. Найбільша частка видобутку припадає на родовища з високим ступенем виробленості запасів.

Таблиця 1

Основні нафтогазonosні регіони України

Регіон	Частка у видобутку, %	Характеристика запасів
Дніпровсько-Донецька западина	80–85	Виснажені, глибокі поклади
Карпатський регіон	10–12	Малі та середні родовища
Причорноморський регіон	<5	Перспективні, обмежений доступ

До початку повномасштабного вторгнення галузь демонструвала відносну стабільність. У 2020 році видобуток нафти з конденсатом склав близько 2,4 млн тонн [1]. Основними гравцями залишалися ПАТ «Укрнафта» (близько 60-70% ринку) та АТ «Укргазвидобування».

Видобування нафти в Україні характеризується стійкою тенденцією до зниження, що відображає як природне виснаження родовищ, так і недостатній рівень технологічного оновлення.

Переважна частина українських нафтових родовищ перебуває на пізній стадії розробки, що зумовлює зниження дебітів свердловин і зростання собівартості видобутку. Обмежене застосування методів інтенсифікації видобування, таких як закачування води, газу або хімічних агентів, стримує можливості стабілізації виробництва.

Розвиток нафтовидобування в Україні ускладнюється нестабільністю регуляторного середовища, податковим навантаженням на галузь та високими ризиками для інвесторів.

У середньо- та довгостроковій перспективі стабілізація нафтовидобування в Україні можлива за умови активізації геологорозвідки, залучення сучасних технологій інтенсифікації видобутку та створення сприятливого інвестиційного клімату. Пріоритетним напрямом є підвищення коефіцієнта вилучення нафти з існуючих родовищ, що дозволяє нарощувати видобуток без відкриття нових площ.

За оцінкою Енергетичної інформаційної адміністрації США (EIA), після повномасштабного вторгнення (лютий 2022) видобуток нафти в Україні істотно скоротився: з приблизно 61,500 барелів на добу у 2021 році до 7,100 барелів на добу у 2023 та 2024 роках [2].

Повномасштабна війна призвела до тимчасового падіння видобутку (приблизно на 7-10% у 2022 році) через: окупацію частин територій на сході та півдні, зупинку свердловин поблизу лінії фронту, руйнування логістичних ланцюгів та нафтопереробної інфраструктури (зокрема, Кременчуцького НПЗ). У 2023 році почалося поступове відновлення завдяки націоналізації «Укрнафти» та зміні менеджменту, що дозволило наростити інвестиції в буріння.

Східний регіон України (Дніпровсько-Донецька западина) залишається абсолютним лідером за обома показниками.

Нижче наведено зведену статистичну таблицю за ключовими областями на основі даних за 2023–2024 роки та прогнозних тенденцій на 2025 рік.

Таблиця 2

Статистика видобутку нафти та конденсату за регіонами (2023–2024 рр.)
(складено за даними 1)]

Область	Частка у видобутку (%)	Обсяг видобутку (орієнтовно, тис. тонн/рік)	Основні характеристики
Сумська	~40,2%	680 – 690	Абсолютний лідер. Навіть за умов прикордонного розташування, область забезпечує майже половину всієї нафти країни.
Івано-Франківська	~22,2%	360 – 380	Основний центр Західного регіону. Багато виснажених родовищ, що потребують інтенсифікації.
Чернігівська	~14,5%	240 – 260	Важливий вузол Східного нафтогазоносного регіону.
Полтавська	~10 – 12%	120 – 150	Має найбільші розвідані запаси (15 млн т), проте спеціалізується переважно на видобутку газу та конденсату.
Львівська	~5 – 7%	80 – 100	Старі родовища, частина яких експлуатується понад 100 років.
Харківська	~1 – 2%	20 – 30	Основний видобуток зосереджений на газі; нафта є супутнім ресурсом.

Таким чином, видобування нафти в Україні характеризується стійкою тенденцією до зниження, що відображає як природне виснаження родовищ, так і недостатній рівень технологічного оновлення.

Переважна частина українських нафтових родовищ перебуває на пізній стадії розробки, що зумовлює зниження дебітів свердловин і зростання собівартості видобутку. Обмежене застосування методів інтенсифікації видобування, таких як закачування води, газу або хімічних агентів, стримує можливості стабілізації виробництва.

Розвиток нафтовидобування в Україні ускладнюється нестабільністю регуляторного середовища, податковим навантаженням на галузь та високими ризиками для інвесторів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Державна служба геології та надр України (Держгеонадра): Публічний річний звіт за 2023-2024 рр. <https://www.geo.gov.ua/>
- Country Analysis Brief: Ukraine. https://www.eia.gov/international/content/analysis/countries_short/Ukraine/Ukraine.pdf?utm_source=chatgpt.com.

Гоменюк Максим Олегович — студент групи МФКД-23м, факультет Менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.

Науковий керівник: Дзеджула Вячеслав Васильович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів та інноваційного менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця.